

ARADI HIRDETO.

1-ső szám.

Szombaton Január 6-án 1849.

8-ik évi folyam.

Előfizetési jelentés.

Mínt hogy lapunk, daczára jelen fölötté viharos és bajos időnek, a' nagytiszteletű közönség szíves részvéte által magát számos évek során át is fentartá, és minket kötelességünk teljesítésében még a' várbeli bombázat sem rettenté el; 's miután cselekvésünkre nézve, úgy véljük, minmagunkat miről sem vádolhatjuk, tehát szíves részvétre ezután is méltatni reménylünk, és a' nagytiszteletű előfizetőinknek eddigelő tapasztalt pártfogásukért legbensőbb köszönetünket nyilvánítván, a' beérkezett évre is szíves előfizetésre meghíni bátorkodunk.

Az előfizetési díj fél évre, az az: 1849-ik évi januárhó 1-ső napjától kezdve júniushó végeig, helyben házhoz-hordással együtt 1 ft 26 kr., — Uj-Aradra 1 ft 40 kr. — Postán boríték alatt bérmenten küldendő lapokért, az eddig divatozott 2 ft 12 kr. helyett, csak 2 ft pengő pénzben.

Az előfizetési díjak valamint ezen lapra, ugyszinte az „Arader Kundschaftsblatt“-ra elfogadtatnak a' szerkesztőség irdájában, Forray utczában, Wiszkub'háza 1-ső emeletében. — Vidékiek hozzájuk legközelebb eső t. postahivataloknál is előfizethetnek.

Hirdetmények beiktatás végett hasonlóan a' szerkesztőség irdájában vétetnek fel. — Iktatási díj 6 nyomtatott sort felül nem muló hirdetményekért 18 kr. és ismétlésnél 12 kr., több sort foglalókért minden hasáb sorért 3 kr., de ismétlésnél csak 2 pkr. vétetik; tehát soráért 2 hétre 5 kr., holott egy, betenként kétszer megjelenő lapban, sorát 3 krval számítva, 2 hétre 12 pkr. fizetendő, és ez az, mire a' t. cz. közönséget figyelmeztetni kívántuk.

Kiadó Szerkesztőség.

Isten, áld meg a' magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyujts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel.
Balsors a' kit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,

Megbűnhődte már e' nép
A' multat 's jövendőt.

Szánd meg, Isten a' magyart,
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kínjának.

Előfizetési jelentés.

A' „JÖVŐ“ czimű hirlap megjelenik Pesten minden nap. Előfizetési díj vidékre Januártól fogva félévre postán hatszor küldve borítékkal 7 ft; kevesebbszer 6 ft 30 kr. pp.

Ezen politicalai napi lap, fölvesz mindenféle hirdetéseket egy hasabsorát 2 kr. pengővel.

Vidéki tudósításokat örömmel fogad el mindenkitől, csak tisztán és kimerítőleg legyenek írva.

E' politicalai lapot bő tartalmánál és érdekességénél fogva mindenkinek méltán ajánlhatjuk.

Ajánlkozás.

Alulirt, ki előbbi években tanítói, nevelői, utóbb irnoki, kulcsári és gazdatiszti hivatalt viselt, tehetségeihez alkalmas helyet kíván nyerni.

Dragolovits Péter.

Szíves értesítést ad Aradon Klein József főügyész úr.

Oktatási ajánlat.

Fehér varrásban, fehér, fekete, arany- és egyéb hímvarrásokban, horgolásban, és egyéb különféle kézi munkákban, továbbá olvasás, írás és számvetésben oktatás adatik az azelőtti templommost szabadsajtóutczában, a' 2 pisztolyhoz czímzett Novák házában földszint. Bejárás a' keresztutczában.

Sveszter Ferencz

Könyvnyomdája

és azzal kapcsolatban lévő

Papiroskereskedése

(az Istvántéren, Kümmelman házában) magát szíves méltánylatra ajánlja.

28 font szép fonott lószőr
eladó; miről bővebbet a' szerkesztőségénél.

Tüzifa-eladás.

A' nagytiszteletű közönség bátorsága és kegyelmességére eddig a' marosparton volt ölfát a' Tökölyféle kertbe (ugynevezett szigetbe) átszállítottam, hol az ottani eladónál öle 16 vftk. minden időben kapható.

Utalványok is adatnak ki délelőtti 8—12 óráig és délután 2-től fogva 5-ig

Hertschka M-nál.

Irószobája a' vörös ökor czímű házban, az 1. emeletben.

Stampfl Károlynál

szilfa öle 14 ft. 's tölgyfáé 12 ft. 30 krval v. ezban házhoz szállítva eladó.

Kiadó lak.

Aradon az oláh Praeparandiában hátul két szoba fél fél konyhával egyenként is azonnal bérbe kiadó.

Bérleti jelentés.

Az erdély felé vezető országúton fekvő Csili vendégfogadó, — mellyben uraság italai méretnek, 's 4 vendégszoba, 1 tánczterem, 2 szoba 's konyha korcsmáros laknak, istálló 24 lóra, kocsiszin 12 szekérre, mészárszék vágó-hiddal együtt és kereskedési bolt van — azonnal bérbe kiadó. A' mészárszék és bolt külön is kivehető.

Értekezhetni ott helyben.

Helybeli.

Az országos honvédelmi bizottmány által magyarország minden népeihez 1848. dec. 22-ről szóló, és az egyházi lelki pásztorokhoz közhírré-tétel végett intézett nyomatott nyílt rendelet Aradon t. Minoriták imaházában már felolvastatott, melly érzékeny hatást tön a' jelenvolt hivekben.

Fölötte nagy csuda!

A' várból m. e. dec. 28-án történt legközelebbi igen kegyetlen bombázat óta a' hegyi manóktól január 5-ig békében voltunk. — Bár adná az Isten, hogy eszökre térnének.

Seregeink körül jelenleg valami különös elő nem adódott.

Valamint körünkben olly egyének találkoznak, kik a' lakosokat hibás tudósításokkal szüntelen agyasztják, épen úgy vannak olly utasok, kik nem valószínű 's mintegy veszélylyel fenyegető pesti hírekkel az egész várost fellázítják; itt azonban nem mondhatni: Boldogok, a' kik nem látnak, de mégis hisznek; ide ellenkezőleg e' közmondás illik: Jól megnézd, kinek higgyj! —

Legujabb Aradon, hogy a' postán érkező magánlevelek (még a' belföldiek is) a' hadvezér karsegéde által felnyitattak, a' levelnek hátlapjára azonban a' megtörtént felbontás jelentetik, és a' levél ugyan a' fentisztelt úr által kétszeresen lepecsételve kiadatik. — Ha ezen eljárás e' lapok kiadójának levelével kezdetett meg, ugy ennek csak örvendhetünk, minthogy ez által a' levelezőnek becsületessége az átvevőnek is becsületére tudomásul szolgálhat, ambár kivált családi ügyekben nem mindig kellemes, ha a' családi viszonyok gyöngéd oldalai mások tudtára esnek, és itt akaratlanul is egy teljhatalmunak mondata ötlük eszünkbe: *Sacrata Potentia!*

V e g y l e t.

—*.* Több részről kérdés fétetvén: vajjon olly egyének, kiknek a' megyékben és városokban jelenleg is folyamatban levő ujonczozás alkalmával, sorshuzás után a' helyettesítés megengedtetvén, honn maradtak, tartoznak-e a' kimozdítható nemzetőrseregben szolgálatot tenni? ezennel köztudomásul adatik: hogyha valaki sorshuzás után a' honvédelmi szolgálatra magáért mást helyettesített is, azért a' nemzetőrségi szolgálat teljesítésének kötelessége alól felmentve nincs. Kelt Budapesten, dec. 22-én 1848. Nyári Pál, az országos honvédelmi bizottmánynak tagja. (P. Hirl.)

—*.* A' képviselőház estéli ülésében dec. 28-ról 1848 jelenté az elnök, hogy felső táborunk, minthogy Győrnel a' folyóvizek beálltak, állását megváltoztató, mire az ellenség Győrt azonnal elfoglalá. (Ung.)

—*.* Pest, dec. 30-án. Egy pesti, ki ma Veszprémből megjött, azon tudósítást hozá, hogy Nugent serege — 10,000 ember 20 ágyuval — a' mint gyaníhattuk, vasmegyébe berontott. Vasárnap Kőrmenden volt, hétfőn Szombathelyen és 26-án 10 órakor reggel Sárváron. Ugy hisszük, hogy ma vagy holnap Perczel és Nugent közt csata történend. Veszprémmegye népessége nagy hazafiságát mutatja; így nem rég onnan 3100 db. különös szép fehéreneműek a' Görgey tábor és 1500 db. Perczel hadserege számára szállítottatott el ajándokul, azonkívül 1400 fegyver és 1000 bokancs. A' szombathelyi nyilvános pénztárak, továbbá a' kőrmendi és veszprémi söhivatal pénztárai már bátorságba helyeztettek és ma már Budára érkeztek. (P. Ztg.)

—*.* A' felső táborból. Torkos hajdani referendarius Windischgrätznel van. Windischgrätz Pozsony városával nincs megelégedve, és mégis milly sok feketesárga van ott! Görgey hadserege Windischgrätznek nyilván nem kellemes emléket hagyott hátra. A' bevonuló ellenség elén lovagoltak: Rohonczy, gr. Széchenyi L. (gr. Széchenyi István testvére), Török Bálint, Nákó helyparancsnok és Zichi Pál. Ezek a' megsebesült ausztriaiak számára pénzt gyűjtettek (tan magyar

bankotákat.) De mondják, hogy igen kevés gyűlt be. (Ung.)

—*.* Fiquelmont Mosonymegyében az egész tiszti személyzetet letette, és egészen az ausztriai labra kerületi bizottmányt állított. Minden folyó pereket bevégezetteknek nyilvánított, és a' további hivatalbeli és uralkodó nyelvnek a' németet rendelte. (P. Ztg.)

—*.* Hiteles tudósítások folytán Eperjes ismét kezünkben van. Nemzetőreink az ott maradt Schliek csapatait kiverték és a' várost elfoglalták. — A' „Marczius“ tudósít Forronál dec. 27-én volt ütközetről, mellynél az ellenségtől két ágyut elfoglaltunk. — Mondják, hogy Mészáros Schlieket megtámadá. (O. P. Ztg.)

—*.* Perczel tábornagy, ki az ellenségtől megtámadtatott, azt végképen visszaveré. Perczel tábornagy Lovasberényben van. (W. Ung.)

—*.* Szepes megyében a' népfelkelés bámulatos eredményt szült, mintegy 15—20,000 ember áll talpon, ezeken kívül 1000 és néhány száz gyakorlott lövész. — Furca kis Strich durch die Rechnung, midőn a' császári család a' szláv népek rokonszenvére támaszkodik.

Erdélyben is jó sikerrel működnek seregeink. Czecz őrnagy nevezetes győzelmet vívott ki, rendes katonaság és 10,000 oláh népfelkelés fölött.

A' székelyek pedig, nem hogy megadták volna magokat Puchnernek; hanem ellenkezőleg folyvást harcolnak. Hirlik, hogy Brassót bevették. — Ha sikerül az egyesülés velük, és ez most valószínű, akkor nagyon hamar birtokában lehetünk Magyarországnak ezen legszebb tartományai egyikeknek. (Jöv.)

—*.* Hodossy Miklós korm. biztos Nagyváradról dec. 22-ről következő tudósítást közöl: Táborunk az ellenséget Csucsánál Kraszna felé visszaverte, és a' régi állásán tovább is megmaradt. Midőn azonban az ellenség 19-én segílyt kapott, táborunkat Kraszna és Hunyad felől megtámadá, és a' mi sokkal csekélyebb táborunk, dicséretére legyen mondva, a' sokkal számosabb ellenséget mindkét részről visszaverte. — Halottunk egy sincs, de sajnos, Baumgarten bátor alezredesünk jobbik térdét jókora golyó érte, melly Csucsán a' sebből kivétellett. E' lövés nem veszélyes. Az ellenség közül 40 oláh és a' sorkatonaságból többen fogattak el, egy ló és egy lőszerkocsi is zsákmányoltatott, mellyben sok töltény, vadászfegyverek, egy székelytiszti egyenruhája és mintegy 350 ft találtatott. Hogy az ellenség részéről hányan estek el, nem tudni, annyi azonban bizonyos, hogy a' könnyülovasság őrnagyának gr. Quentin St.-nak (ki francia) feje szétszavatott; a' szép új sisakja, mellyen a' halálos lövést látni, bevitetett. — A' mi katonáink holttestét egy faluba bevitték. — A' csucsai állás, melly a' szoros utakra nézve igen fontos, ismét kezünkben van. (P.Z.)

—*.* Szerémből, dec. 21-én. Kamenicz, ma reggeli 8 órakor Don Miguel nevű lelkes gyalog ezredünk által megtámadtatván, bevétellett, felgyújtatott és elpusztított. A' szerviánok roppant veszteséggel futottak széljel. A' volt városka utcái telve holtak festeivel, míg mi csak hét sebesültet számlálunk. Elfoglalt itt vitéz seregünk két kis ágyut is, 's midőn az óra 11-et ütött, Kamenicz nem volt többé.

Most Karlovicz volt volna megtámadandó. A' páratlan dicsőségű Don Miguelek ezredéből két század a' bukováci völgyön közelít Karlovicz felé, a' másik két század csatárlánczba fűződik, öt század pedig a' sánczok megrohanására hagyaték. Az ugynevezett Látó hegyen foglalt az ellenséges csorda állást, mellyet vitézeink közeledtével elhagyott, 's alig néhány percz, vitéz seregünknek egy része a' sánczokat megkerülve, a' Látó hegyet elfoglalá, ide három ágyut vitete, 's már a' gránátok dobatandók valának Karloviczra, honnét páni remegés közben az egész Comité megszökött, midőn gr. Eszterházy Sándor tábornok urtól azon parancsolat érkezék, hogy a' vitéz sereg vonuljon vissza, a' lelkes Don Miguelek tépett kebellet térték Péterváradra, ott azon tudósítást vevén, hogy harmadnap mulva a' várból ki és onnan Pest felé indítatnak. Aggódva néznék jövőnk elébe, e' lelkes ezred távoztával, ha meg nem volnánk győződve, hogy a' honvédelmi bizottmány teljesen érzi Pétervárad, e' magyar Gibraltar roppant fontosságát, 's annak biztosításáról bizonyosan jól gondoskodott. (P. Hirl.)

—*.* Legujabb az, hogy Bem tábornagy hivatalos tudósítása szerint fegyvereink dicsőségére Dézsnél rákent gyalázat letöröltetett, minthogy Dézs, erdély kulcsa ismét kezünkben van. (P. Z.)

—*.* Kolozsvár be van véve. Két század gyalogság, egy század lovasság és töménytelen fegyver lett zsákmányunk. Bém tábornokot a' kolozsváriak megkoszorúzták. (Marczius.)

—*.* Magyarország meghódításának kulcsai ugyan a' császáriak kezében vannak, értem: Pozsonyt, Sopronyt, Stomfát, Mosonyt és Győrt, de csak rajta! Mennél jobban közeledik az ellenség magyarországnak fővárosához, annál bizonyosabb és rettentőbb lesz romlása. (W. Ung.)

—*.* Most már néhány ezred nehéz lovasság is fog felállítatni. Azok azonban nem fognak mellvasat hordozni, hanem régi magyar vitéz viseletök és sastollal díszített sisakjuk lesz. (P. Z.)

—*.* Bécs. Minthogy a' pengő pénz szükségére napról napra szaporodik, így tehát itt e' napokban 20 kr. és 30 kros. bankjegyek tételtek forgásba. (W. Ung.)

—*.* Bécs. Czapka polgármester ismét falaink közt van, ismét akarja marczius előtti hivatalát. Metternich, ki marczius óta ausztria sorsát már régen kormányozza, mezei lakát ismét

felbutoroztatja, és, a' mint mondják, az udvarral igen serény levelezésben áll. (Ung.)

—*.* Bécs. A' bankigazgatóság dec. 14-én közzé teszi, hogy fel és fertály (ép) bankjegyek nem csak minden bankpénztáraknál, hanem több becsületes kereskedések által is a' külvárosokban beváltatnak.

—*.* London, dec. 6-án. A' Timesnek egy levelezője Irland déli tartományainak állapotját következőleg írja le: Akárhová tekintünk, mindenütt ugyanazon szükség, ugyanazon hiány látható: se barom a' földeken, se szín a' gunyhók mögött, se eke a' szántóföldön, sőt még csak kapával sem látható egy ember is. Mindegyik kétségbe esve ölebe teszi kezeit, és szüntelen kérdezi, mi lesz ezután; földes úrak és haszonbérlok olyanok mint a' crisis által megsemmisültek. A' szegényadó-szedők az egyedüli serény emberek; a' katonaság és rendőrség segítségével az országban ide 's tova vonulnak, és a' szükölködő néptől a' még jelen levő néhány kévéket elveszik. Számtalan szántóföldek eladásra kitétetvék, de senki sem akar rá igérni; és ezer meg ezer szántható föld lértetlenül áll 's senkinek sem kell; szegényházaknak, mellyek 800 lakóra építvék, 3000-et kell fölvenniök; a' szegényhatóságoknak mindenütt aj házakat kell kibéreniök és mégis sok százan hiába keresnek hajleket. Sokan bűnhődnek, hogy csak fogságba kerüljenek, mert a' tapodó malmot jobb szeretik az éhségnel. Ugy számítják, hogy a' kö-

zelebb mult 3 évben Irland az élelmiszerekért külföldre kész pénzben 15 millió font st. fizetett, é a' burgonya hiánya, ugy a' sok egyébkor gabonáva bevetett földek után, mellyek ez évben használatlanul maradtak, itelve, kénytelen lesz Irland jövő évre ismét több millió font. st.-ért lisztet és gabonát behordani. (P. Ztg.)

—*.* (Egy uszó vasút.) Vroughty-Jerry körü az edinburgi éjszakai vaspályának 1½ angol mér föld szélességü Tay nevü folyóviz esik utjába, a költséges hídépítés megkiméltésére, a' század mérnöke következő eszes segédszert koholt. 180 lábnyi hosszú és 35 lábnyi széles hajót épített, mellynek födelén 3 vonal sínvasak vannak, ugy hogy 500 hosszú menetet hordozhat. A' hajót 250 lóerőnyi gép hozza mozgásba. Mindkét parton, mellyek a' tenger színénél tetemesen magasabbak, mozgonyok helyezvék, hogy a' fogatok le a' hajóra és a' hajóról felfelé huzassanak. Az emberi iparnak eme legújabb csudája legközelebb teljes folyamatban leend. (Ung.)

—*.* Égés-sebek és tulajdonképen forró vízzel történt leforrázás ellen biztos szerül ajánltatik: A' szenvedő résznek felülete egy tollal olajjal bekenetessen, miután finom porrá tört sóval meghintetik. Csak alig fertály óra mulva enyhül a' fájdalom, az izzó veresség elenyészik és a' bőr ismét természetes színében és alkatjában jelenik meg. Azt állítják, hogy utána se hólyag nem támad, se a' bőr fölelemzése nem történik.

Dec.	Neve és sorsa a' meghalálozottnak	Vallása	Kora	Betegsége	Lakása és halálozati helye
17	Sztanila Toma, földész' f.	G. n. e.	10 n	görcsök	Gája k. v.
18	Moldován Nicolaj, szinte	G. e.	14 —	szinte	Hídutcza.
—	Csomor Ignác, timármester' f.	Kath.	15 e	üdövész	Halásztuczca 17
19	Gulyás Mária, földész'nő	G. n. e.	18 —	gyermekágy	Pernyáva k. v.
20	Mihaly Katalin, kőművesnő	Kath.	28 —	penirigy	szinte 100
—	Michlbauer Luiza, sóáruló' l.	—	2 —	torokgyik	Batthyánytér 755
—	Toda Avram, földész' f.	G. n. e.	8 n	görcsök	Gája k. v.
22	Bar Mária, földész'nő	—	45 e.	vízkór	szinte.
23	Zagorác Imre úr, szücsmester	Kath.	54 —	tüdövész	Rácztuczca 180
—	N. Anna, szolgáló	Ref.	19 —	szinte	Radnaiút.
28	Netzin Jelina, földész'nő	G. n. e.	35 —	aszkor	Gája k. v.
—	Todorov Manuel, földész	—	45 —	véletlen agyonütés	Pernyáva k. v. 440
—	Jonász Ottilia, szíjgyártó' l.	Kath.	2 hó	görcsök	Batthyánytér.
—	Vaszitsek János, kőműveslegény	—	30 e.	tüdövész	Séga k. v.
29	N. N., napszámos	—	40 —	halva találtatott	Marospart.
—	Cservenko Zsivo úr, szücsmester	G. n. e.	45 —	tüdövész	Sarkad k. v. 225
—	Burián Ferencz, kőműves' f.	Kath.	4 —	görcsök	Pernyáva k. v.
30	N. N., szegény	—	60 —	halva találtatott	Szabadsajtóuczca.
31	N. Teréz, szakácsné	Kath.	70 —	torokgyik	Keresztuczca.
—	Csiky György, földész	—	55 —	tüdövész	Demeteruczca. 336
—	Szabó Teréz, földész' l.	—	14 —	szinte	Marospart.
—	Karneval Juli, hajadon	—	24 —	torokgyik	Sarkad k. v.
—	Fehér Luiza, molnármester' l.	—	6 hó	szinte	szinte.